

Viduramžių skulptūros piešiniuose: Jurgio Baltrušaičio „grafinio skaitymo“ procesai ir iššūkiai

Santrauka

Jurgis Baltrušaitis buvo vienas produktyviausių meno istorikų, piešimą naudojusiu kaip tyrimo priemonę. Piešimas jo darbe įgijo savarankišką statusą, ne mažiau svarbų nei skaitymas ir rašymas – tai liudija iliustracijų kupinos jo knygos. Šiame straipsnyje daugiausia dėmesio skiriama Baltrušaičio piešimo praktikos pradžiai, kuri siekia apie 1927 m., kai jis, būdamas Henri Focillon'o studentu, paskelbė savo pirmąsias romaniškojo meno studijas. Darydamas daug eskizų, jis bandė suprasti skulptūrinių architektūrinių elementų vidinę „struktūrą“. Dėl smarkiai supaprastinto piešimo stiliaus,

apsiribojančio juodomis linijomis, beveik nenaudojant šviesotamsos, buvo atskleista vidinė, geometrinė viduramžių ornamento logika, taip pat savitas būdas, kuriuo atskiros, elementarios formos jungiasi ir sukuria sudėtingus vaizdus (stilistiką). Taip pat straipsnyje nagrinėjami tokio piešimo stiliaus įkvėpimo šaltiniai. Nors „objektyvumo“ ir sintezės siekis jo kūryboje, regis, remiasi XX a. pradžios prancūzų lyginamąja archeologija, jo vingiuota linija ir pirmenybė dvimačiams vaizdams aiškiai referuoja į kai kurias esmines 1910–1920 m. Rusijos avangardo patirtis.

Esminiai žodžiai: Jurgis Baltrušaitis, piešimas, viduramžių skulptūra, formalizmas meno istorijoje